ÉÉN VAN DE EERSTE GROEI-NUMMERS.

‘Ik kan nog steeds **van betekenis zijn voor anderen**’

Mariëtte Woudenberg Mariëtte woudenberg / iStock.com

Marleen Ramaker vormde met Oswin jarenlang misschien wel het bekendste christelijke paar in Nederland. Hij de visionair en stimulator, zij de creatieve duizendpoot. Samen legden ze zich toe op toerustingswerk. Thema’s waarover je tot dan toe nauwelijks sprak in de kerk, kwamen bij hen aan de orde. Marleen schreef boeken, hield lezingen, gaf cursussen. En in 1986 werd ze eindredacteur van Groei, het latere GroeiMagazine. Ze bleef dat achttien jaar, tot het blad in 2015 werd overgenomen door de Internationale Bijbelbond. Marleen Ramaker: portret van een gedreven schrijfster en spreekster. ›

Marleen Ramaker (73) woont op de Utrechtse Heuvelrug, in een rijtjeshuis met tuin. Ze is kunstzinnig en dat zie je overal terug in haar woonkamer. Creatief bezig zijn is naast schrijven voor haar een manier 'om adem te happen'.

In de vensterbank staat een zeepstenen beeld dat dit misschien het meest treffend symboliseert. Ze maakte het na de suïcide van haar zoon Gideon in 1986. 'Kijk', legt Marleen uit, terwijl ze het beeld oppakt. 'Hier zie je ons gezin. Oswin en ik met onze twee zonen Timon en Gideon. Dit geeft uiting aan het intense verdriet dat ik toen voelde. De boosheid ook, de vertwijfeling. Ik wilde laten zien dat we Gideon weliswaar moesten loslaten, maar dat hij nooit uit ons hart is.'

> 'Oswin zei altijd: "Marleen, je kunt oversteken. Doe het!"

Praten over Gideon. Het brengt nog steeds veel emoties boven. 'Hij was zo'n mooi mens, met zoveel potentieel', zegt ze. Gideon werd misbruikt door een mentor die betrokken was bij een studentenvereniging en dat beschadigde zijn vertrouwen zo erg dat hij niet meer wilde leven. 'Het was een zachte, kwetsbare jongen, die uitging van het goede in mensen. Dat misbruik maakte hem kapot. Ik had als moeder een hele goede band met hem, maar zelfs ik drong het laatste half jaar niet meer tot hem door. Hij was stil, in zichzelf gekeerd. Hij heeft er niet over *kunnen* praten. Zijn dood was een stille schreeuw.'

Zorg en betrokkenheid

Het kenmerkt haar, dat ze zo open is over Gideon en haar verdriet. Dat is een bewuste keuze. 'Anders', benadrukt ze, 'stop je het weg in je eigen hart.' Ze rouwt nog steeds om haar zoon. 'Ja, ik denk dat ik daar nooit helemaal uitkom. Maar als ik nu bij zijn graf langsga op het kerkhof hier, voel ik wel de vrijheid om te praten met anderen die iemand hebben verloren en kan ik op deze manier misschien nog iets delen van de troost van het Evangelie.'

Eerlijk zijn, er niet om heen draaien. Kwetsbaar durven zijn. Daarin lijkt Marleen veel op haar moeder. 'Mijn moeder kon je altijd heel goed in liefde spiegelen. Ze investeerde in mensen en was heel gastvrij. Ze zag overal de nood en de tragiek in het leven om haar heen. Regelmatig nodigde ze mensen uit die het moeilijk hadden. Dan dekte ze gezellig de tafel, kookte lekker eten voor ze. Als kind werd ik al dat bezoek weleens zat, toch leerde ik veel van haar concrete zorg voor en betrokkenheid bij mensen. Mijn moeder had een enorme liefde voor mensen en voor God.'

Oswin Ramaker

Diezelfde hang naar eerlijkheid en een grote liefde voor God en mensen zag Marleen ook terug in Oswin, toen ze hem voor het eerst ontmoette. Hij werkte in het bedrijf van haar vader en was de zoon van Albert Ramaker, een van de oprichters van de Evangelische Omroep. In 1966 trouwden ze, drie jaar later kozen ze ervoor hun zekerheden op te geven en zich geheel te laten leiden door wat God op hun pad bracht. 'We hoorden allebei de roep van Christus en die was sterker dan wat dan ook. Mijn vader vond dat eerst wel moeilijk, want hij was blij met Oswins aandeel in het bedrijf, maar uiteindelijk won zijn toewijding aan Jezus het gelukkig van zijn teleurstelling.'

Marleen tijdens een vrouwenochtend

Oswin en Marleen doken met passie in het toerustingswerk en hielpen mensen om te gaan met geloofs- en levensvragen. Veel thema's die tot dan toe vaak onbespreekbaar waren, stelden zij aan de orde. ›

'We hielden bijvoorbeeld vrouwen- en mannenochtenden over relaties. Daarvoor nodigden we bijvoorbeeld Wim en Willy de Knijff uit of het echtpaar Henk en Marianne Binnendijk. En we hadden het vaak over geloofstwijfels. Wie is God? Wie is Jezus? Mensen worstelden daarmee. Onze insteek was altijd: wat doe je met het geloof in de praktijk van het leven? We praatten nooit om dingen heen, maar we wilden wel altijd bijbelgetrouw blijven.'

Groei

Oswin moedigde Marleen ook aan om te schrijven. Haar eerste boek kwam in 1975 uit: *Brieven aan Yvonne: gedachten over liefde, seksualiteit en huwelijk*. Terugkijkend op hun huwelijksleven stelt Marleen vast dat Oswin feitelijk haar grote stimulator was, haar maatje in alles. 'Hij was zo'n sterke motor, zo'n kostbaar mens. Oswin voorzag me altijd van de nodige lef. Hij zei altijd: "Marleen, je kunt oversteken. Doe het! Als God je talenten geeft, gebruik die dan.'"

In 1987, het jaar nadat Gideon stierf, zette het echtpaar ook Groei op. Het werd een krant, later een blad, dat naadloos aansloot bij hun werk in de toerusting. Er stonden interviews en artikelen in over thema's en onderwerpen waarmee christenen konden worstelen. Ofwel: het gaf een inkijkje in de praktijk van het leven. Regelmatig maakten ze er videocursussen bij of organiseerden speciale studiedagen, zodat lezers in kleine groepjes over thema's konden verder praten. Marleen en Oswin wilden christenen waar ze konden aansporen om kwetsbaar te zijn, eerlijk te zijn over wat er in hen omging.'

Het leven na Groei

Marleen was achttien jaar eindredacteur van het magazine. Dat ze 'haar kindje' in 2015 moest overdragen aan de Internationale Bijbelbond vond ze moeilijk, toch is het goed zo. 'Er is voor alles een tijd. Ik heb wel echt gebeden bij het afscheid dat ik bewogen met mensen mag blijven. Dat mijn bewogenheid niet afzwakt. Veel denkprikkels vielen bovendien ineens weg, dat was net zo goed erg wennen. Gelukkig betekende dat wel dat ik meer tijd kon vrijmaken voor Oswin, mijn kleinkinderen en mijn vrienden.'

> 'Creatief bezig zijn is naast schrijven voor Marleen "een manier om adem te happen"

Tijd vrijmaken voor Oswin kwam wel al vrij snel neer op Oswin verzorgen. Haar man kreeg te maken met een dementieproces. Sinds een jaar woont hij een paar straten verderop in een verpleeghuis en ook dat is voor Marleen een hele overgang. 'Ik ervaar rouw. Ik voel hoe mijn man langzaam van mij afdrijft. De sterke man die ik ooit trouwde, verdwijnt steeds meer naar de achtergrond. Het moeilijke is om mezelf niet te verliezen in dat hele proces. In mijn hart weet ik dat ik Oswin meer en meer moet loslaten. Voor mij is het zo'n getuigenis dat hij nog steeds zijn houvast in God vindt. Ik besef dat ik zelf ook verder moet met mijn leven. Voorheen ging ik elke dag bij Oswin op bezoek, nu sla ik weleens een dagje over. Ik investeer bewust meer in vriendschappen. Schrijf van me af. En ik praat veel met God.'

Spekstenen beeld

Daarnaast heeft ze weer een oude liefde opgepakt: speksteen bewerken. Op het bureau staat een beeldje dat ze maakte van Oswin en haarzelf. In de steen zitten vele lijnen en kleuren. 'De voorkant, waarin je twee vogels herkent, is mooi glad. Keer je het beeld om, dan zie je onze butsen zitten', zegt Marleen glimlachend. Zoals bij het beeld dat ze maakte na de dood van Gideon heeft ze ook dit keer haar handen gebruikt om uiting te geven aan gevoelens van rouw. 'Dat helpt me om niet voortdurend naar binnen te staren, maar me naar buiten te richten. Naar mensen, naar God. Om te beseffen dat ik ondanks alles waar ik doorheen ga nog steeds van betekenis kan zijn voor anderen. Zijn getuige mag zijn.'

Mariëtte Woudenberg (1962), die het interview maakte met Marleen Ramaker, is historicus en tekstschrijver. Sinds februari 2015 is ze eindredacteur van GroeiMagazine. Samen met Petra Butler schreef ze het overgangsboek *Even met met m'n hoofd in de vriezer*. **www.puurtaal.nl**

Marleen Ramaker (1944) was tot 2015 eindredacteur van Groei, het latere GroeiMagazine. Ze ontwikkelde veel toerustingsmaterialen en schreef bekende boeken zoals *Leven in harmonie met God, jezelf en de ander. Wie mag ik zijn en worden?* en *Elke dag opnieuw*.

‘Altijd als ik onderweg ben of in de natuur word ik bevangen door het acute besef dat ik links en rechts wordt geconfronteerd met het meesterlijke vakmanschap van mijn Vader. Het is alsof iedere boom, rots, rivier, bloem, berg, vogels en grasspriet een stempel draagt waarop staat: “Gemaakt door God”.’

Citaat van Phillip Keller uit: De schepping juicht. 52 natuurmeditaties. Francine Rivers. Uitgeverij Kok: 2017.

Mariëtte Woudenberg